

ПРИНЦИПИ ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ КАТЕГОРІЙ СОЦІОЛОГІЇ

Анотація

В статті розглянуті проблеми визначення основоположних категорій (аксіом) соціології для створення формалізованого підходу при формуванні соціології як наукової дисципліни. Розглянуті основні напрямки і перспективи розвитку соціології як науки

Ключові слова: технократичний, теологічний, Бог, людина, народ, раса, суспільство, релігія, ідеологія.

Аннотация

В статье рассмотрены проблемы определения основополагающих категорий (аксиом) социологии для создания формализованного подхода при формировании социологии как научной дисциплины. Рассмотрены основные направления и перспективы развития социологии как науки.

Ключевые слова: технократический, теологический, Бог, человек, народ, раса, общество, религия, идеология.

*"В будь-якій науці є рівно стільки науки,
скільки є в ній математики".*

Ф. Енгельс.

До початку XX ст. ідеї лапласівсько-ньютонівського детермінізму мали величезний вплив на розвиток суспільних наук. Разом з корифеями класичного природознавства, що уявляли природу у вигляді жорсткої механічної конструкції, у якій всі елементи підкоряються жорстким законам, а майбутнє може бути однозначно передбачено, якщо закоординовано стан, дослідники і науковці суспільних та політичних наук малювали людське суспільство, яке підкоряється непорушним закономірностям і розвивається в наперед заданому напрямі. Пануюча, в нашій країні, сім десятиріч ідеологія тяжіла до детермінізму лапласівського типу як філософії загального авторитарного порядку. Саме такий принцип визначеності лежав в основі теорії про суспільство, кероване жорсткими законами ієрархії. Кожного разу, коли мова заходила про складність,

плюралізм, різноманітність, будь-то теорія відносності, квантова механіка, генетика, кібернетика, соціологічні дослідження, психоаналіз і т.д., — відразу включався механізм ідеологічної цензури. Ця спадщина і дотепер суттєво впливає на розвиток сучасних гуманітарних наук. Свідомо тому — болісні пошуки владою, політиками, вченими нової “національної ідеології” та “національної ідеї”, які б зайняли місце, що звільнилося у зв’язку з відмовою від комуністичної доктрини [1], неможливість передбачення соціальних, політичних, демографічних, економічних криз та катаклізмів. Одночасно активно використовується керування суспільством “владою натовпу” [2], здійснюється перманентний перехід від реальності Буття до віртуалізації життя [3].

Кожна наукова дисципліна базується на певних аксіомах (теорема неповноти К.Геделя [4]), які і визначають її подальший розвиток, методологію досліджень, відображаються в результатах досліджень, системі прогнозувань майбутнього і, як результат, її впливові на подальший розвиток суспільства. “В будь-якій достатньо повній і несуперечливій теорії завжди міститься формула або постулат, що не виводиться засобами даної теорії” [5]. Тобто “будь-яка логічна система (філософська, економічна, соціальна) покоїться щонайменше на двох недоказових твердженнях (постулатах, що приймаються на віру)” [6].

Для прикладу:

В своїх “Началах” Евклід зумів представити всю геометрію за допомогою невеликого числа вірних і основоположних тверджень (крапка; через дві крапки проходить одна і лише одна пряма лінія; паралельні прямі і т.д.), виражених ясно і в лаконічній формі, спробував висловити всю науку про просторове розташування фігур як набір послідовностей, що витікають з декількох базових положень. В книзі німецького математика Давида Гільберта «Основи геометрії», істинність аксіом вже приймається як щось очевидне що не вимагає доказів [7].

В математиці, як одній із найбільш структурованій та чітко формалізованій науковій дисципліні, основними аксіомами є “0” (нуль) та “1” (одиниця) - дві величини, застосовані вперше в сучасній нам історії приблизно в XV столітті до н.е в Вавілонії [8], існування яких приймається на віру, категорія яких чітко не визначена і обрахуванню не підлягає (існують тільки розрахунки наближення до даних величин). Однак саме на цих аксіомах, побудований весь механізм систем числення, як простих, так і надскладних математичних обрахунків, розмаїття формул і теорій елементарної математики, алгебри логіки, інтегрального та диференційного обчислення, теорії ймовірності, тощо. В 1889 р. італійський математик Джузеппе Пеано сформулював абсолютно вичерпні аксіоми арифметики - існує нуль; за кожним числом слідує ще число і т.д.,- які відіграли ту ж роль, що і постулати Евкліда в геометрії, виходячи з яких, за допомогою логічного міркування можна отримати основні арифметичні теореми.

В теології - безумовна наявність Бога-Творця. Саме наявність аксіоми

існування Бога-Творця - ні зовнішній вигляд якого, ні фізична субстанція, ні період існування, ні багато чого іншого невідомі і не піддаються будь-якому сучасному науковому опису чи визначенню, є основою створення наукових теологічних доктрин, появи та існування як великих світових релігій (християнство, мусульманство, буддизм і т.д.), так і безлічі релігійних течій, сект та угруповань.

Гільберт стверджував, що аксіоматичний метод може стати основою не тільки математики, але і науки в цілому. В 1930 р. в статті «Пізнання природи і логіка» він писав: «...навіть в найобширніших по своєму обхвату областях пізнання, нерідко буває достатньо невеликого числа початкових положень, звичайно званих аксіомами, над якими потім чисто логічним шляхом надбудовується вся будівля даної теорії». [9].

Однак більшість гуманітарних та соціальних наук не мають чіткого формалізованого підходу при формуванні наукової дисципліни. Недаремно існує більше 100 визначень терміну "соціологія", що змінювались разом із змінами у розвитку суспільства, релігії і ідеології, соціально-політичного устрою, тощо [10]. Відсутність єдиних стандартів для розвитку соціологічного знання, інтелектуальне різномаття і лібералізація дисципліни привели в цілому до деструкції і виснажуючої фракційності, що перешкоджають розвитку науки в напрямку абстрактних понять і узагальнень [11].

Компільюючи визначення найвідоміших спеціалістів в цій галузі визначимо, що "соціологія вивчає явища взаємодії людей один з одним, з одного боку, і явища, що виникають з цього процесу взаємодії, - з іншого" [12]. Процес взаємодії як становлення, розвитку і функціонування процесу взаємодії, соціальних процесів і соціальних відносин - тобто механізму взаємодії між цими спільнотами, групами та особистістю, що співіснують у умовах даного суспільства [13].

Спробуємо визначити початкові положення соціології.

Як базову аксіому в соціології доцільно розглядати *людину*, особистість, що є основою соціальних груп, спільнот, рушійною силою соціальних відносин і процесів. Існує безліч визначень категорії "людина": від "создан по образу і подобию" (Біблія), предок гуманоїдних мавп (еволюціоніст Ч.Дарвін) і "самонавчаючийся кібер вищого порядку" (фантаст С.Лем), до визначення людини як квантового комп'ютера (математик Роджер Пенроуз [14, 15]) і т.д. і т.п.

В залежності від початкових положень, від визначення формулювання базової аксіоми будується та чи інша методологія досліджень, архітектура наукової дисципліни, моделювання майбутніх подій. Невірно сформульовані початкові положення (аксіоми), особливо в соціології, ведуть до невірного моделювання як сучасності, так і послідуєчих подій - різного роду соціальних катаклізмів, революцій, зовнішніх та громадянських війн, винищення націй,

народів, верств населення, які не підтримують якоїсь чергової ідеологічної чи релігійної доктрини.

Виділимо основні напрямки визначення категорії "людина": *технократичний і теологічний*. Вони по суті відповідають вибудованими людством ідеологічним напрямкам розвитку матеріального і ідеального, і являються однією із міфологем [16], що лежить в основі принципу "розділяй і властуй". Міфологеми, яка поставила людство перед вибором однієї брехні чи іншої: що первинно: матерія чи дух? Дві філософські системи: матеріалізм і ідеалізм протистоять друг другу не одне століття. На їх базі будуються релігії та ідеології. Вони визначають соціальну діяльність і поведінку людей, що відстоюючи ту чи іншу ідеологію (або релігію) винищують собі подібних в війнах, національних і релігійних конфліктах.

Технократичний напрямок отримав свій розвиток в еволюціоністських натуралістичних теоріях: соціобіології, соціал-дарвінізмі, євгеніці, мальтузіанстві, фрейдизмі, расово-антропологічної школи тощо [17, с. 158-161] (Ж.Кувьє (1744-1832), Е.Ж. де Сент-Ілер (1772-1832), Ж.Б Ламарк (1744-1829), Ч.Дарвін (1809-1882), Г.Спенсер (1820-1903), Е.Гекель (1834-1919) та інші), - в яких людина виступає в ролі "вінця природи", яка в результат випадкового об'єднання молекул чи біологічних мутацій вдерлась на вершину еволюції природи [18] і як результат має право на зверхнього відношення до всього суцього на Землі. Слід зауважити, що природній еволюційний шлях може виводити на перші позиції на незначний період (одне-два покоління) більш розвинутих в фізіологічному плані особистостей, але в цілому біологічна підсистема знову вертається до свого усередненого стану. Тому 450 американських вчених, серед яких 154 біолога, 76 хіміків, 63 фізика підписали документ, де виразили своє скептичне ставлення до дарвінівської теорії еволюції [19]

Марксисти визначили людину як результат суспільних відносин (по Марксу: "Сущность человека не есть абстракт присущий отдельному индивиду. В своей действительности она есть совокупность всех общественных отношений"[20]) і в результаті низвели її до рівня складової біологічної цивілізації [21]: "Человек - субъект исторического процесса, развития материально и духовной культуры на Земле, биосоциальное существо..." [22]. І відразу робиться незрозумілим чим Людина відрізняється від пчіл чи мурах як "біосоціальних істот", які напевне мають свою, відміну від людської, "матеріальну" і, вірогідно певну свою "духовну" культури, свій "історичний процес" розвитку (з точки зору еволюції). А це дозволяє, адже людина нічим не відрізняється від тварини (в кращому випадку вона подібна до біоробота), вилучати з неї органи (запчастини?) для трансплантації. Отруювати емульгаторами та наповнювачами Пропагувати антилюдську теорію Мальтуса. Випробувати новітні засоби знищення на мирному населенні (наприклад міста Дрезден, Хіросіма і Нагасаки в 1945 р., Афганістан, Лівія і Іран в теперішньому столітті). Проводити дивні (чи ймовірніше - дикі)

експерименти над населенням цілих держав - такі як голодомори на Україні, ГУЛАГИ в СРСР, "культурна революція" в Китаї чи винищення третини населення Кампучії. Створення глобальної екологічної кризи чи передумов виникнення ядерної катастрофи.

Аналогічні по своїй суті неокосмічні теорії виникнення людини (Чижевський А.Л., Вернадський В.І., Теяр де Шатен, Канигін Ю.М. [23, с.36-46; 24 с.44-61], тощо), володарювання "сірої раси", яка ставить своєю задачею значне винищення народонаселення і абсолютне підкорення решти [25] чи багатовікове підкорення землян космітами -рептиліями (Девід Айк, доктор Хорн Д.А. та інші [26]).

Технократичний напрямок є частковою неповною формою теологічного і, як кожна неповна форма, може слугувати для вирішення часткових, нагальних задач або бути повністю тупиковим напрямом. Можливо саме по цій причині сучасні соціальні науки, виконуючи соціально-політичне замовлення можновладців, в більшості випадків спроможні лише констатувати, а не передбачати (прогнозувати) виникнення демографічних, економічних, соціальних і т.д. криз та революцій.

Основні технократичні напрямки розвитку суспільних наук, і як результат механізми розвитку людства в XX столітті ведуть людство до катастрофи, оскільки людство не є суб'єктом свого розвитку. Поки людство залишається в рамках казуального (Лапласівського детермінізму), в тенетах безсуб'єктності воно приречене приймати участь у гонці по усуненню техногенних і соціальних загроз і вічного відставання. Та й на масові знищення мирного населення завжди є наукове виправдання: хіба не можна вбивати та проводити експерименти надлюдьми, соціальними спільнотами чи навіть цілими народами, якщо вони є лише менш розвинутими гуманоїдами, тобто мавпами? А якщо вони представники внемних цивілізацій, то природнім є боротьба і знищення загарбників (аборигенів?) Землі. Людство, не усвідомлюючи своїх можливостей, не бере належною мірою відповідальність за свої дії, відповідальність перед жителями планети і різними соціокультурними утвореннями, перед Природою і Світобудовою в цілому [27].

Очевидно, зважаючи на інерційність розвитку соціально-політичних і ідеологічних (релігійних) процесів в суспільстві, щонайменше найближчих два покоління соціальні науки будуть розвиватися по вказаних двох напрямках (технократичному і теологічному).

Використання теологічного напрямку в розвитку соціальних наук дає незаперечну перевагу в тому, що в ньому "червоною ниткою" проходить єдність "всього сущого" у Всесвіті, єдності Природи, Людини і людських спільнот, релігій і напрямків ідеологій - бо все це відповідає "промислу Божому". Божому - як доброзичливого, позитивного ставлення до світу, до "творинь Божих", любові до собі подібних у відповідності з Вищими космічними Законами.

Таблиця 1.

**Формування світогляду
при технократичному та теологічному напрямках**

Відношення до	Технократичний	Теологічним
наявності Бога-Творця	-	Бог існує
Людини	Результат біологічного відбору, мутацій або експериментів надземних цивілізацій.	Людина створена по "образу і подобию". "И сотворил Бог человека по образу своему, по образу Божию сотворил его" [1]
рас і народів	Віра в "мудрого владика" (харизматичного лідера) та надрозумну керуючу еліту - основа для виникнення імперської ідеології і психології, вищих рас, геополітичних лідерів розвитку.	Толерантне, рівноправний взаємовідний розвиток. Різні, але рівноправні шляхи збагнення та служіння Богу
релігії, ідеологи	Непримириме.	
розвитку суспільства	Результат класових протиріч, вплив надземних цивілізацій.	
майбутнього	Суїцидальний розвиток - глобальні екологічні та соціальні катастрофи, перспектива самознищення.	Людина в своєму розвитку досягне найвищого розвитку (найкраще творіння Бога).

Теологічний напрямок повинен виступити методологічною основою для формування соціології як науки. Він орієнтований на цілеспрямовані соціальні системи, здатні усвідомлювати свої мету, засоби і способи її досягнення, свої можливості і обмеження. Ми приймаємо як початкове положення (аксіому) безумовну наявність Бога-Творця Всесвіту, що не протиречить і є основою абсолютної більшості існуючих на Землі релігій. Не пропагуючи жодної із них, зазначимо, що релігії, з їх жорсткими канонічними правилами, є надважливим фактором в системі управління суспільством, стримуючим від низьких, тваринних проявів людського ества і певною мірою стимулюють розвиток духовних якостей (основної *ознаки*, що відрізняє Людину від тварин). Ігнорування релігійного (ідеологічного) спрямування людських мас обмежує розуміння історії та виникнення воєнних і революційних конфліктів економічними та технологічними (розвитком новітніх технологій знищення як передумови воєнних конфліктів) чинниками. Винищення "цивілізованими європейцями" населення цілого континенту Америки, Варфоломіївська ніч, величезна кількість локальних і світових війн лежать в значній мірі в ідеологічній (релігійній) площині. Розпочата вже в наші дні боротьба з "всесвітнім тероризмом" по суті зводиться до боротьби християнського світу з мусульманським, що прямо вказує на початок черговою світової війни. Війна не між двома народами чи державами (як в старі добрі часи), а між мільярдами людей, які живуть не тільки в різних

країнах, але й підчас поряд - однак сповідують різні релігії.

Визначимо основні аксіоми (початкові положення) соціології:
технократичний: **теологічний:**

людина - це суб'єкт історичного про- Людина створена по "образу і цесу, розвитку матеріально і духовної подобию" Бога-Творця.

культури, біосоціальна істота, що зна-
ходить під впливом певних релігій-
них (ідеологічних) міфологем.

В подальшому ми можемо будувати соціальні системи, виділивши основні їх типи [1]:

1. індивід (людина);
2. сім'я;
3. група (община);
4. організація (фірма, підприємство і т.д.);
5. територіальна община (село, місто, область, держава);
6. світове співтовариство.

Чи з демографічної точки зору:

1. індивід (людина);
2. сім'я;
3. група (рід, плем'я, община);
4. національність;
5. нація;
6. народ;
7. всесвітнє співтовариство народів.

Однозначно, перші 5 пунктів (індивід, сім'я, група, національність, нація) пов'язані одним, основоположним чинником - раса (міжрасові статеві відносини, про що добре знали наші предки і за останніми науковими дослідженнями [2], є регресивними). Ігнорування (чи свідоме замовчування) расової належності, значення та розвитку рас на Землі призвело до фактичного знищення червоної раси і загрози вимирання білої, представниками якої ми являємось.

Безумовним впливом на розвиток та існування, як людини так і соціальних спільнот, є сповідання тієї чи іншої релігії (ідеології) в межах кожної соціальної системи.

Таким чином, соціологія, як наука, отримає свій подальший розвиток при врахуванні початкового положення (аксіоми) - людина. Людини створеної по "образу і подобию" Бога-Творця, що є біосоціальною істотою, представником своєї раси і виступає суб'єктом історичного процесу, розвитку матеріально і духовної культури та знаходиться під впливом певних релігійних (ідеологічних) міфологем.

Література:

1. Музыкантский А. Теория противоречивости Батия / «В мире науки», март 2007 № 3, <<http://www.sciam.ru/2007/7/inform.shtml>>.
2. Хосе Ортега-и-Гассет. Восстание масс / Перевод А. М. Гелескула, 1991 г. <http://www.lib.ru/filosof/ortega/ortegal_5.txt.htm>
3. Пронина Л. А. Культурные изменения в условиях информатизации общества /Электронное научное издание "Аналитика культурологии", 2004. <<http://analiticurturolog/index/php?module=subjects&func=viewpageid=70>>
4. Теорема Гёделя о неполноте (Курт Гёдель) / <http://www.scorcher.ru/subject_index/subject_index.php>
5. Успенский В.А. Теорема Геделя о неполноте / Theoretical Computer Science 130,1994, pp.273-238.Перевод А Иличевского <http://karev.narod.ru/new_kv.htm>.
6. Джунь Й. О двух концепциях в астрономии. (Памяти Е.П.Федорова) / 1 -й доклад на Международной научной конференции посвященной 90-летию дня рождения академика Е.П. Федорова. Киев, ГАО НАН, УАА 26-30 сентября 1999 г.
7. Теорема Гёделя о неполноте (Курт Гедель) <http://www.scorcher.ru/subject_index/subject_index.php>
8. <http://elementy.ru/index.html>
9. <http://synset.com/steps/>
10. Успенский В.А. Теорема Геделя о неполноте / Theoretical Computer Science 130,1994, pp.273-238 Перевод А.Иличевского <http://karev.narod.ru/new_kv.htm>.
11. Туллио Редже Этюды о Вселенной. / Перевод с итальянского к.ф - м.н. Дж.Б.Понтекорво, М.: Мир,1985. <Философский форум <http://arkadiev.ru/forum/printthread.php?t=9>>.
12. Нейгебауер О. Точные науки в древности / Пер. с англ. Е.В.Гохман, подред. А. П. Юшкевич (THE EXACT SCIENCES IN ANTIQUITY by O. Neugebauer, Second Edition, BROWN UNIVERSITY PRESS PROVIDENCE, RHODE ISLAND, 1957). М., 1968. 224с. слл. С.42.
13. Цит. по МУЗЫКАНТСКИЙ А. Теория противоречивости бытия / «В мире науки», март 2007 № 3, <<http://www.sciam.ru/2007/7/inform.shtml>>.
14. Суховерхий І. Про сучасне визначення поняття соціології (аналітичний огляд) / Міжнародна науково-технічна і методична конференція «Інформаційні технології в управлінні виробництвом», ПВНЗ МЕТУ ім. академіка С.Дем'янчука, Рівне, 28-29 квітня 2006 р.
15. Wardell M., ZajicekA. Social problem: Pahtways for transcending exclusive sociology // Social Problems Berkeley - 1995/-Vol. 42, N3 - P. 301 - 317.
16. Сорокин П.А Система социологии. М.,1993. Т.1.С.57.
17. Социология в России / Под ред. В.А.Ядова. М., Изд-во Института

социологии РАН, 1998.

18. Вербицкий М. Сэр Роджер Пенроуз: новое мышление короля / <<http://dark.gothic.ru/nihil/index.html>>.
19. Пенроуз Роджер Новый разум Короля (Roger Penrose The Emperor's New Mind, 1998) / <<http://sceptic-ratio.narod.ru/po/kn14.htm>>.
20. Петров К.П. Самая главная тайна жрецов древнего Египта (тайна " основного "вопроса философии) /Единение, №42 (186) октябрь 2004 г. <<http://www.kpe.ru/press/mera/186/975/>>
21. Сіласєва Т.О. Філософія: курс лекцій. - Тернопіль, СМП «Астон». - 2003. -216 с.
22. Кунцман П, Буркард Ф.-П., Видман Ф. Философия: dtv-Atlas: Пер. с 9-го нем. изд./ Худож. Аксель Вайс; Науч. ред. Пер. В.В.Миронов. - М.: Рибари, 2002. - 268 с.: ил.
23. Дятлов К. Так верить в бога или Дарвина //Интересная газета, №3 (127), март 2006 г., с. 3.
24. Маркс К, Энгельс Ф. ПСС 2-е издание, т.42, с. 2.65
25. Вотьяков А. А., Вотьяков А. А. Теоретическая география/М.1997. <[http://world, freeglobus. com/ geography/](http://world.freeglobus.com/geography/)>
26. Философский словарь / Под ред. И.Т.Фролова, -5-е издание - М.: Политиздат, 1987. - 590 с. С. 539.
27. КАНЫГИН Ю.М. Начало и конец времен: Новый взгляд на историю. - К.: А.С.К., 2005. — 464 с.
28. Каныгин Ю.М. Последние времена: Новая парадигма истории. - К.: А.С.К., 2006.-480 с.
29. Демин В.М. "От Ариев к Русичам" / <<http://slavs.org.ua/demin1>>
30. Чернов А. Цари-драконы: экспансия продолжается... / Интересная газета, №3 (127), март 2006 г., с. 10-11.
31. Лепский В.Е. Глобальное информационное общество и информационная безопасность России: проблемы становления стратегических субъектов / Материалы "круглого стола" (Москва, Институт Европы РАН, 21 марта 2001 г.). М. ИЕ РАН. С. 96- 120.
32. Библия. Бытие. Гл.1.27
33. Плотинский: Модели социальных процессов / <<http://sociline.ru/library/plotinsky>>.
34. Рогожкин В. - Эниология. Учебное пособие / <<http://bookz.ru/authors/viktor-rogojkin/rogozv01.html>>
35. ПЛОТИНСКИЙ: Модели социальных процессов/ <<http://sociline.ru/library/plotinsky>>.
36. ВЕРБИЦКИЙ М. Сэр Роджер Пенроуз: новое мышление короля / <<http://dark.gothic.ru/nihil/index.html>>.
- 37 ПЕНРОУЗ РОДЖЕР Новый разум Короля (Roger Penrose The Emperor's New Mind, 1998) / <<http://sceptic-ratio.narod.ru/po/kn14.htm>>.